

A SZENT NAGYPÉNTEKEN

Nagypénteken

Az alkonyati zsolozsmán

Uram, tehozzád után

Sztihirák. 6 előversre. 1. hang. Minden teremtmény félelmében elváltozott, / látván téged, Krisztus Üdvözítőnk, a kereszten függeni; / a Nap homályba borult, / és a föld alapjai megrendültek; / mindenek részvétellel indultak meg a mindeneket Teremtőnek szenvedésén, / ki önként szenvedtél érttünk, / Urunk, dicsőség néked! *Kétszer.*

2. hang. A gonosz és istentelen emberek / miért tusakodnak a hiúságok felett, / miért ítélik halálra az életnek Urát? / Ó, nagy csoda! A világ Alkotója a bűnösök kezébe engedi magát, / és az Emberszeretőt a keresztre függesztik, / és ő elszenvedi mindezeket, / hogy szenvedésével a pokol rabjait kiszabadítsa. / Ó, hosszantűró Urunk, dicsőség néked!

Látván téged, Istennek megtestesült Igéje, / a szeplőtelen Szűz, keresztre fölfeszítve, / anyai keblét éles tű járta át, / az ő legtisztább szívében fájdalmasan lőn megsebezve, / lelke mély keserűségében zokogott, / arcának fénylő tekintete, mint a napé, elhalványodott, / és szétomlott hajjal, siránkozva / és kezeit törve bánatosan kiáltott fel: / Jaj nekem, édes isteni gyermekem! / Jaj nekem, ó te világ világossága! / Miért szállottál alá szemeim elől Isten Báránya? / És íme az angyalok is remegve csodálják a te kínszenvedésedet! / Megfoghatatlan nagy a te szereteted és irgalmad! / Urunk, Jézus, dicsőség neked!

Téged, Üdvözítőnk, / a mindenség Alkotóját és Istenét / látván a te szeplőtelen szűz Anyád keresztre feszítve, / keservesen

fölsóhajtott: / Én édes Fiam, én Istenem! / Hová lett a te tekinteted szépsége? / Nem bírom a fájdalmat, / látván téged igazságtalanul halálra kínozva: / Siess tehát, és kelj fel, / hogy dicsőítsem a te halottaidból való / harmadnapni feltámadásodat!

6. *hang.* Ma a teremtmények Ura Pilátus előtt áll / és a mindenek Alkotója a megfeszíttetésre adatik, / mint a leöletésre vezetett bárány, / saját akarata szerint a keresztre szegezetik / és oldala általveretik, / és aki mannát bocsátott a földre, / azt ecettel itatják és arcul csapkodják, / a mindenek Alkotóját saját szolgálói megcsúfolják. / Ó, fönséges emberszeretet! / Ő ekkor is a maga ádáz ellenségeiért imádkozik, mondván: / Atyám, bocsásd meg nekik ezen bűnt, / mert nem tudják a gonosztevők, / milyen igazságtalanságot cselekszenek.

Dicsőség. 6. *hang.* Ó, miként ítélte el a törvénytelen tanács / a mindenek Királyát halálra? / nem szégyellvén magát az ő jótéteményei előtt, / melyekre előre figyelmeztette őket, mondván: / Mit cselekedtem néktek, ó én népem? / Nem árasztottam-e el Júdeát csodákkal? / A holtakat egy szóval nem támasztottam-e fel? / Mindenféle fájdalmat és betegséget nem gyógyítottam-e meg? / Mindezeket mivel háláljátok meg nékem? / Miért nem emlékeztek vissza tetteimre? / A gyógyításokért sebekkel, / az életért halállal fizettek nekem! / Jótévítőket mint gonosztevőt, / törvényhozókat mint törvényszegőt, / a mindenek Királyát mint rabszolgát ítéletek el / és keresztre szegezték! / Ó, hosszantűró Urunk, dicsőség néked!

Most és. Rettenetes és magasztos titok történik ma szemeink előtt: / Az Érinthetlent elfogták; / aki Ádámot az átok kötelékeiből feloldozta, megkötözik; / aki a szíveket és veséket vizsgálja, / igazságtalan vizsgálat alá vetik; / ki a feneketlen mélységeket betölté, / a tömlöcbe taszítják; / ki előtt a mennyei erők rettegve állanak, / Pilátus elé állítják; / a mindenek

Teremtőjét a teremtmények arcul verik; / az élők és holtak
Bíráját keresztre ítélik, / a pokol legyőzőjét a sírba zárják. / Ki
mindezeket kegyesen elszenvetted / és mindnyájunkat az
átoktól megszabadítottál, / ártatlan Urunk, dicsőség néked!

I. Prokimen. 4. hang. Tropár dallamon. Elosztották maguk
között ruháimat, és öltönyömbre sorsot vetettek. (Zsolt 21,19)

1. olvasmány: Kivonulás könyvének olvasása:

Szólt az Úr Mózeshez, szemtől-szembe, úgy ahogy az ember barátjával szokott beszélni. Aztán visszatért a táborba, de a szolgálatot végző ifjú, József, Nun fia nem távozott a sátortól. Mondta erre Mózes az Úrnak: íme, azt mondod nekem, hogy vezessem föl ezt a népet, de nem adod tudtomra, kit küldesz majd velem, pedig azt mondtad: „Név szerint ismerlek, és kegyelmet találtál előttem”. Nos, ha kegyelmet találtam előtted, mutasd meg nékem arcomat, hogy megismerjelek és kegyelmet találva előtted megtudjam, hogy valóban a te néped ez a nemzet! Mondta erre az Úr: Magam fogok előtted menni, és nyugodalmat szerezni néked. Így szólt erre Mózes: Ha nem te magad jársz velünk, ne is vezess ki minket erről a helyről! Miből is tudhatnánk meg, én és néped, hogy kegyelmet találtunk színed előtt, hacsak velünk nem jársz? Így én és néped dicsőbbek leszünk minden népnél, mely a földön lakik! Mondá erre az Úr Mózesnek: Ezt is, amit mondtál, megteszem, mert kegyelmet találtál előttem, s mindenkinél jobban ismerlek téged. Így szólt erre Mózes: „Mutasd meg nékem dicsőségedet!” Ő pedig így felelt: „Elvonulok majd előtted teljes dicsőségemben, s kiáltom előtted az Úr nevét: irgalmazok annak, akinek akarok, és könyörülök azon, akin könyörülök”. Majd hozzátette: Arcomat azonban nem láthatod, mert nem láthatja meg senki az arcomat úgy, hogy életben maradjon. Aztán így szólt: „íme, itt van egy hely mellettem: állj erre a kősziklára, s ha majd elvonul előtted dicsőségem, a kőszikla hasadékába helyezlek, s betakarlak a

kezemmel, míg el nem vonulok; aztán pedig elveszem kezemet, és hátulról megláthatsz, – de arcomat meg nem láthatod”.

II. Prokimen. 4. hang. Tropár dallamon. Ítéld meg, Uram, a nekem ártókat, győzd meg az ellenem harcolókat! (Zsolt 34,1)

2. olvasmány: Jób könyvének olvasása (42,10-17):

Az Úr még jobban megáldotta Jóbot, mint azelőtt, mert lett neki tizennégyezer juha, hatezer tevéje, ezer iga marhája és ezer számarkancája. És született neki hét fia és három leánya. Az egyiket Napnak, a másikat Kassziának, a harmadikat pedig Szelencének nevezte. Az egész földön sem lehetett oly szép leányokat találni, mint amilyenek Jób leányai voltak, és apjuk örökrészt adott nekik testvéreik között. Jób pedig ezek után még száznegyven évig élt és látta nemcsak gyermekeit, hanem gyermekeinek a gyermekeit is negyedik nemzedékig. Majd öregkorában meghalt, életének napjait betöltve. De megírták, hogy majd feltámad azokkal, kiket az Úr feltámaszt. Róla mondja a szír könyv, hogy Anzitiszen, Idumea és Arábia határán lakott s először Jóbábnak hívták. Arab nőt vett feleségül, ki neki egy Ennon nevű fiat szült. Ő maga Zára fia volt, Ézsau utódai közül, Boszrából. Ábrahámtól számítva ötödik ivadék.

3. olvasmány: Izajás próféta jövendölésének olvasása (52,13-54,1):

Így szól az Úr: íme. szolgám tudatos és magasztos lesz, s igen nagy dicsőségre jut. Amint sokan álmétkodtak őt látva, mert annyira dicstelen volt az emberek között az alakja, és nem volt dicsőséges az emberek fiaihoz képest; úgy majd elcsodálkozik rajta számos nemzet, és királyok is befogják majd szájukat; mert akik még hírt sem kaptak felőle, azok is meglátják, és akik még nem is hallottak, tudomást vesznek róla. Uram. ki hitte volna azt, amit hallottunk, és az Úr karja ki előtt nyilvánult meg? Hírt kaptunk felőle, ki egy gyermekként

nőtt fel Előtte, mint gyökér a szomjas földből. Láttuk őt, és nem volt formás vagy szép, és külső megjelenése nem volt becses, sőt hiányosabb volt az emberek fiainál. Sebekkel teli ember ő, aki tudja, mi a betegség. Arca eltorzult és megvetett lett, és semmibe sem vették. A mi bűneink terhét hordozza, és miattunk szenved, mi pedig úgy tekintettünk fájdalomra, mint Isten csapására és megpróbáltatására. Pedig a mi bűneinkért lett megsebezve, és gonoszságaink miatt lett összetörve. A mi békességünkért van rajta fenyíték, és az ő sebei szereztek nekünk gyógyulást. Mi mindnyájan juhok módjára tévelyegtünk, s az ember letévedt útjáról, s az Úr őt szolgáltatta ki bűneink miatt. Ő pedig gyötrelmet szenvedve sem nyitja ki a száját. Mint juhot, leöletésre vitték, és elnémul, mint a bárány nyírója előtt, és nem nyitja meg a száját. Megaláztatással lett elvéve ítélete. Az ő nemzedékét ki fogja felsorolni? Mert élete ki lett véve a földről: az én népem gonoszságaiért hurcolták halálba. A gonosztevőket adom oda sírja helyett, és a gazdagokat halála helyett. Mert nem művelt gonoszságot, és álnokság sem volt ajkán. De az Úr meg akarja tisztítani őt sebeitől. Ha megfizettek bűneitekért, lelketek hosszú életű nemzetséget lát. S elveszi az Úr lelkének fájdalmát, hogy világosságot mutasson neki, és tudatossá alakítsa, hogy megigazulttá tegye az igazat, aki sokaknak jó szolgálatot tett és bűneiket maga hordozta. Ezért sokakat kap majd örökségül, és a hatalmasok osztályrészéből részesedik, akikért halálra adatott a lelke és a gonoszok közé számíttatott. Ő sokak bűneit magára vette, és azoknak vétkeiért lett halálra adva. (54. f:) Örvendj, ó meddő asszony, ki nem szülsz; törj ki ujjongásban és kiálts, ki nem vajúdtál; mert több gyermeke van az elhagyottnak, mint annak, akinek férje van!

Figyelmezzünk...

III. Prokimen. 6. hang. Mély verembe tettek engem, sötétségbe és a halál árnyékába. (Zsolt 87,7)

Szent Pál apostol Korintusiakhoz írt levelének olvasása (I, 18-31):

Testvérek! A kereszt igéje azoknak ugyan, akik elvesznek, oktalanság, de azoknak, akik üdvözülnek, vagyis nekünk, Isten ereje. Mert így szól az Írás: „Elvesztem a bölcsek bölcsességét, és az okosak okosságát elvetem”. Hol van a bölcs? Hol az írástudó? Hol van e világnak vitázója? Nemde oktalansággá tette Isten e világnak bölcsességét? Mivel ugyanis a maga bölcsességében nem ismerte meg a világ isteni bölcsessége által az Istent, úgy tetszett Istennek, hogy az igehirdetés oktalansága által üdvözítse a hívőket. Mert a zsidók jeleket kívánnak, a görögök meg bölcsességet keresnek, mi azonban a keresztre feszített Krisztust hirdetjük, aki ugyan a zsidóknak botrány, a pogányoknak pedig oktalanság, maguknak, a meghívottaknak azonban, zsidóknak és görögöknek egyaránt: Krisztus, az Isten ereje és az Isten bölcsessége. Hiszen Isten oktalansága bölcsőbb az embereknél; és az Isten gyöngesége erősebb az embereknél. Gondolatok csak meghívásotokra, testvérek: nem sokan vannak köztetek test szerint bölcsek, nem sok a hatalmas, nem sok az előkelő. Isten azonban azt választotta ki, ami a világ szerint oktalan, hogy megszégyenítse a bölcseket, és azt választotta ki az Isten, ami a világ szerint gyöngé, hogy megszégyenítse az erőseket, és ami a világ szemében közönséges és megvetett, azt választotta ki az Isten, a semminek látszókat, hogy azokat, amik valaminek látszanak, megsemmisítse, így senki se dicsekedhet Isten színe előtt. Általa vagytok pedig ti Krisztus Jézusban, aki Istentől bölcsességyünké, megigazulásunkká, megszentelődésünké és megváltásunkká lett. Így teljesül az Írás: „Aki dicsekszik, az Úrban dicsekedjék”. Én is, midőn hozzátok mentem, testvérek, nem kiváló beszéddel vagy bölcsességgel akartam hirdetni nektek Krisztus tanúbizonyosságát. Mert elhatároztam, hogy nem akarok másról tudni köztetek, mint Jézus Krisztusról, a megfeszítettéről.

Evangélium.

Mondjuk mindnyájan... ekténia stb., mint máskor.

Előverses sztihirák

2. hang. a szombat délutáni előversekkel. Mintadallam. Midőn / téged, Üdvözítő Jézusom, / ki mindnyájunk élete vagy, / Arimateai József a keresztről holtan levett, / akkor / illatos fűszerekkel tiszta gyolcsba takarta / a te romolhatatlan testedet, / és szívében aggódva küzdött, / hogy téged bűnös ajkaival megérinthessen, / de a / félelemtől elfogódva / „Üdvözlég!” kiálta néked, / dicsőség a te alázatosságodnak, Emberszerető!

Midőn / mindnyájunkért új sírba tétettél Jézus, / ki mindnyájunknak Megváltója vagy, / akkor / a mindig gúnyosan kacagó pokol / látván téged megrémült, / zárai széttörtek, kapui leromboltattak, / a sírok megnyíltak és a holtak fölkeltek: / akkor / Ádám hálával eltelten örömmel kiáltott fel: / Dicsőség a te alázatosságodnak, Emberszerető!

Midőn / testileg önként a sírba tétettél, / ki isteni természeted szerint körülírhatatlan / és befogadhatatlan vagy, / akkor / a halál tárházát leromboltad / és a pokol minden tartományát megsemmisítetted, Krisztus; / miáltal ezen szombatot is / a te isteni áldásoddal / a dicsőség és a fény magas polcára emelted.

Midőn / a mennyei erők láttak téged, Jézus, / az istentelenektől ámító gyanánt meggyaláztatni, / és látták a te sírod kövét / ama / kezek által lepecsételtetni, / melyekkel a te legszentebb oldalad lándzsával átalveretted, / elámultak a te kimondhatatlan hosszú türelmed felett; / de a / mi üdvösségünknek örvendvén / fölkiálták neked: / Dicsőség a te alázatosságodnak, Emberszerető!

Dicsőség. Most és. 5. hang. Téged, Uram, ki világossággal, mint köntössel körül vagy öltve, / József Nikodémmel együtt

levett a fáról, / és látván téged mint meztelen halottat,
eltemetetlenül, / keservesen sírva fakadt, / és zokogva
mondá: / Ó, jaj nékem, legédesebb Jézus! / Kit kevéssel azelőtt
/ a Nap, látván a keresztfán függni, homályba borult, / és a föld
félelemtől megrendült, / a templom kárpítja kettészakadt; /
íme, most énnekem így kell látnom téged, / ki érettem önként
elszenvedted a halát! / Miként temesselek el, én Istenem? /
Avagy minő gyolcsba göngyöljem drága testedet? / Hogyan
érintsem kezeimmel a te legtisztább tagjaidat, / és minő
dicsőítő éneket zengjek a te elköltözésed felett, Kegyelmes? /
Magasztalom a te kínszenvedésedet, / dicsőítem a te
eltemetetésedet és föltámadásodat: / Uram, dicsőség néked!

Tropár. 2. hang. Az istenfélő József, / levévén a fáról a te
legtisztább testedet, / tiszta gyolcsba göngyölé, / és illatos
szerekkel ellátva új sírba helyezé.

Mikor a körmenet a templomba visszatér:
Dicsőség. Most és. A kenethozó asszonyok előtt a sírnál
megjelenő angyal ezeket mondá: / A kenetek a halottakat
illetik, / Krisztus az enyészettől idegen maradt.